

Region Gotland –program för självmordsförebyggande arbete

I oktober 2015 antog regionfullmäktige på Gotland ett program för självmordsförebyggande arbete. Programmet innehåller strategier och uppdrag för nämnderna under tiden 2015-2018. Utifrån programmet formar respektive nämnd och dess förvaltning¹ en mer detaljerad handlingsplan.

Programmet arbetades fram i en arbetsgrupp med representation från samtliga förvaltningar i Region Gotland och en hjärnkollsambassadör.

Diskussioner fördes med bland annat polis, länsstyrelsen, ideella organisationer, FINSAM, Sjukhuskyrkan och Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa (NASP). Förslaget remitterades sedan till regionens nämnder och till Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH) och reviderades något efter det.

Programmet togs fram i samverkan med förvaltningarna och externa aktörer för att öka förutsättningarna för god effekt i ”verkligheten”.

Vid bokslut 2016 gjordes uppföljning av programmet som visade att det finns planer eller genomförda aktiviteter för alla uppdrag som listats i programmet. Samtliga förvaltningar har genomfört minst en aktivitet. Tydliga handlingsplaner finns inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och socialförvaltningen. Vidare har en handlingsplan tagits fram för det gemensamma arbetet att öka kunskap i befolkningen tillsammans med andra organisationer.

Goda exempel

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

I april 2016 fastställde barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden en handlingsplan med utgångspunkt från det övergripande programmet. Den innehåller bland annat framtagande av rutiner, plan för utbildningar, framtagandet av en checklista för hälsosamtal/hälsobesök kring psykisk ohälsa och en arbetsbok som är tänkt att

¹ Förvaltningar i Region Gotland: Reginstyrelseförvaltningen, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Socialförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, Teknikförvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen

användas som stöd i arbetet med elever med psykisk ohälsa och självmordstankar.

Arbetet har påbörjats utifrån handlingsplanen med att bland annat barn- och elevhälsan har tagit fram en handledning ”Psyisk hälsa och suicidprevention” med konkreta råd till vad lärare kan göra och vara uppmärksamma på hos eleverna. Under 2016 har barn- och elevhälsan utbildat skolpersonal i ämnet psykisk hälsa och suicidprevention.

Arbete för att öka kunskap i befolkningen

Ett nätverk är format tillsammans med ideella organisationer för att gemensamt öka kunskap i befolkningen om förebyggande av självmord. En hemsida är upplagd: www.gotland.se/självmordsforebyggande som vänder sig till medarbetare i Region Gotland, andra myndigheter och organisationer och till befolkningen på Gotland.

Under första halvåret 2016 genomfördes introduktionsföreläsningar om förebyggande av självmord, riktad till medarbetare inom Region Gotland men även andra intresserade.

Under andra halvåret 2016, från suicidpreventiva dagen 10/9 till Lucialoppet (motionslopp som fick extra fokus på psykisk hälsa) 10/12 samordnades en kampanj för att sprida kunskap i befolkningen i samarbete med: Riksförbundet för Suicid Prevention och Efterlevandes Stöd (SPES), H(j)ärnkoll, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH), Attention, Suicide Zero, Röda Korset, 1177 sjukvårdsrådgivningen och Studieförbundet Vuxenskolan.

Inom hälso- och sjukvården används webutbildningen SPISS för att öka kunskap hos medarbetarna. Inom socialförvaltningens äldrevård ges regelbundet utbildningar i Första hjälpen till psykisk hälsa.

I samarbete med FINSAM har 16 instruktörer i första hjälpen till psykisk hälsa utbildats. De har därefter utbildat ”första hjälpare” både inom och utanför Region Gotland.

Framgångsfaktorer

Den viktigaste faktorn, som vi ser det, för att det självmordsförebyggande arbetet har ökat på Gotland är en politisk vilja, genom ett beslutat program som togs fram i samverkan mellan Region Gotland, andra myndigheter och ideella organisationer.

När programmet ska omsättas i verksamheterna tror vi det är viktigt att tydlig planering görs och att arbetet sker genom samarbete inom den egna verksamheten, med andra förvaltningar, myndigheter och civilsamhället.